

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1335/2567

บริษัท ก. กับพวก ผู้ร้อง บริษัท ม. ผู้คัดค้าน

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.อนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มาตรา 16, พ.ร.บ.อนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มาตรา 19, พ.ร.บ.อนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มาตรา 20

ย่อ / หลักกฎหมาย

ตาม พ.ร.บ.อนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มาตรา 19 วรรคสาม อนุญาโตตุลาการอาจถูกคัดค้านได้ หากปรากฏข้อเท็จจริงซึ่งเป็นเหตุอันควรสงสัยถึงความเป็นกลางหรือความเป็นอิสระ หรือการขาดคุณสมบัติตามที่คู่พิพาทตกลงกัน โดยคู่พิพาทฝ่ายที่ประสงค์จะคัดค้านต้องดำเนินการตามกระบวนการที่ได้ตกลงกันไว้ หรือในกรณีที่ไม่ได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่นต้องดำเนินการตามที่บัญญัติไว้ใน พ.ร.บ.อนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มาตรา 20 วรรคหนึ่ง หากการคัดค้านโดยวิธีตามที่คู่พิพาทตกลงกันหรือตามวิธีที่บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่งไม่บรรลุผล หรือในกรณีที่มิมีอนุญาโตตุลาการเพียงคนเดียว คู่พิพาทฝ่ายที่คัดค้านอาจยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลที่มีเขตอำนาจได้ ตาม พ.ร.บ.อนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มาตรา 20 วรรคสอง และในระหว่างการพิจารณาของศาล คณะอนุญาโตตุลาการซึ่งรวมถึงอนุญาโตตุลาการที่ถูกคัดค้านอาจดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการต่อไปจนกระทั่งมีคำชี้ขาดได้ ทั้งนี้ เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ดังนี้ การที่ผู้ร้องทั้งสองยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งหยุดการพิจารณาชั้นอนุญาโตตุลาการไว้ชั่วคราว เห็นได้ว่าเป็นการขอให้ศาลชั้นต้นมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นตาม พ.ร.บ.อนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มาตรา 20 วรรคสอง ตอนท้าย ทั้งยังมีลักษณะเป็นการขอให้ศาลชั้นต้นมีคำสั่งใช้วิธีการชั่วคราวเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของตนขณะดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการตาม พ.ร.บ.อนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มาตรา 16 วรรคหนึ่ง อันเป็นสิทธิที่คู่สัญญาที่ทำสัญญาอนุญาโตตุลาการไว้อาจยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจได้ตาม พ.ร.บ.อนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 ผู้ร้องทั้งสองจึงมีสิทธิยื่นคำร้องขอคุ้มครองชั่วคราวในคดีนี้ได้ตามกฎหมายดังกล่าว

คำพิพากษา

คดีสืบเนื่องมาจากผู้ร้องทั้งสองเสนอข้อพิพาทต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการ สำนักงานศาลยุติธรรม ขอให้มีคำชี้ขาดให้ผู้คัดค้านรับผิดชอบและชำระค่าเสียหาย เป็นข้อพิพาทหมายเลขดำที่ 81/2564 ผู้ร้องทั้งสองแต่งตั้งนายวิคเตอร์เป็นอนุญาโตตุลาการ ส่วนผู้คัดค้านแต่งตั้งนายศักดิ์ดาเป็นอนุญาโตตุลาการ และอนุญาโตตุลาการทั้งสองเลือกนายวิชัยเป็นประธานอนุญาโตตุลาการ ต่อมาผู้ร้องทั้งสองยื่นคำร้องคัดค้านการแต่งตั้งนายศักดิ์ดาเป็นอนุญาโตตุลาการต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการ ตามพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มาตรา 19 และมาตรา 20 วรรคหนึ่ง สถาบันอนุญาโตตุลาการแต่งตั้งนายธวัชชัยเป็นผู้วินิจฉัยคำร้องคัดค้านของผู้ร้องทั้งสองตามข้อบังคับของสถาบันอนุญาโตตุลาการ ข้อ 23 ผู้วินิจฉัยพิจารณาแล้วเห็นว่า ไม่มีสถานการณ์ที่อาจก่อให้เกิดเหตุอันควรสงสัยในเรื่องความเป็นอิสระหรือเป็นกลางของอนุญาโตตุลาการ และไม่มีเหตุผลให้เพิกถอนอนุญาโตตุลาการ จึงมีคำวินิจฉัยให้ยกคำร้องคัดค้านของผู้ร้องทั้งสอง ผู้ร้องทั้งสองยื่นคำร้องคัดค้านคำวินิจฉัยของผู้วินิจฉัยต่อศาลชั้นต้นตามพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มาตรา 20 วรรคสอง ขอให้มีคำสั่งหรือคำพิพากษาให้เพิกถอนนาย

ศักดิ์จากการเป็นอนุญาโตตุลาการในข้อพิพาทหมายเลขดำที่ 81/2564 ระหว่างพิจารณาของ ศาลชั้นต้น ผู้ร้องทั้งสองยื่นคำร้องขอให้ศาลชั้นต้นมีคำสั่งหยุดการพิจารณาชั้นอนุญาโตตุลาการไว้ชั่วคราวเป็นการด่วน เพื่อรอฟังผลการไต่สวนคำร้องคัดค้านคำวินิจฉัยของผู้วินิจฉัย ตาม พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มาตรา 20 วรรคสอง ศาลชั้นต้นไต่สวนคำร้องแล้วมี คำสั่งให้คณะอนุญาโตตุลาการในข้อพิพาทหมายเลขดำที่ 81/2564 หยุดดำเนินการทาง อนุญาโตตุลาการไว้ชั่วคราวจนกว่าจะมีคำสั่งในคดีนี้ ผู้คัดค้านอุทธรณ์คำสั่งของศาลชั้นต้นต่อ ศาลอุทธรณ์ ศาลชั้นต้นส่งสำนวนมายังศาลฎีกาตามพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มาตรา 45 วรรคสอง ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ตามพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มาตรา 19 วรรคสาม อนุญาโตตุลาการอาจถูกคัดค้านได้ หากปรากฏข้อเท็จจริงซึ่งเป็นเหตุอันควรสงสัยถึง ความเป็นกลางหรือความเป็นอิสระ หรือการขาดคุณสมบัติตามที่คู่พิพาทตกลงกัน โดยคู่พิพาท ฝ่ายที่ประสงค์จะคัดค้านต้องดำเนินการตามกระบวนการที่ได้ตกลงกันไว้ หรือในกรณีที่ไม่ได้ตกลง กันไว้เป็นอย่างอื่นต้องดำเนินการตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มาตรา 20 วรรคหนึ่ง หากการคัดค้านโดยวิธีตามที่คู่พิพาทตกลงกันหรือตามวิธีที่บัญญัติไว้ในวรรค หนึ่ง ไม่บรรลุผลหรือในกรณีที่มิอนุญาโตตุลาการเพียงคนเดียว คู่พิพาทฝ่ายที่คัดค้านอาจ ยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลที่มีเขตอำนาจได้ ตามพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มาตรา 20 วรรคสอง และในระหว่างการพิจารณาของศาล คณะอนุญาโตตุลาการซึ่งรวมถึง อนุญาโตตุลาการที่ถูกคัดค้านอาจดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการต่อไปจนกระทั่งมีคำชี้ขาดได้ ทั้งนี้ เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น จากบทบัญญัติข้างต้นเห็นได้ว่า แม้ผู้ร้องทั้งสองยื่นคำร้อง คัดค้านคำวินิจฉัยของผู้วินิจฉัยต่อศาลชั้นต้นตามพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มาตรา 20 วรรคสอง แล้ว แต่ระหว่างการพิจารณาของศาลชั้นต้น นายศักดิ์ก็อาจดำเนินการทาง อนุญาโตตุลาการต่อไปได้หากศาลไม่มีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ดังนี้ การที่ผู้ร้องทั้งสองยื่นคำร้องขอให้ ศาลมีคำสั่งหยุดการพิจารณาชั้นอนุญาโตตุลาการไว้ชั่วคราวเพื่อรอฟังผลการไต่สวนคำร้อง คัดค้านคำวินิจฉัยของผู้วินิจฉัย เนื้อหาตามคำร้องเห็นได้ว่าเป็นการขอให้ศาลชั้นต้นมีคำสั่งเป็น อย่างอื่นตามพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มาตรา 20 วรรคสอง ตอนท้าย ทั้งยังมี ลักษณะเป็นการขอให้ศาลชั้นต้นมีคำสั่งใช้วิธีการชั่วคราวเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของตนขณะ ดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการตามพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มาตรา 16 วรรคหนึ่ง อันเป็นสิทธิที่คู่สัญญาที่ทำสัญญาอนุญาโตตุลาการไว้อาจยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขต อำนาจได้ตามพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มิใช่การขอคุ้มครองชั่วคราวตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งดังที่ผู้คัดค้านอ้างในอุทธรณ์ ผู้ร้องทั้งสองจึงมีสิทธิยื่น คำร้องขอคุ้มครองชั่วคราวในคดีนี้ได้ตามบทกฎหมายดังกล่าว อุทธรณ์ของผู้คัดค้านข้อนี้ฟังไม่ขึ้น คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้คัดค้านข้อสุดท้ายว่า คำสั่งของศาลชั้นต้นที่ให้คณะ อนุญาโตตุลาการในข้อพิพาทหมายเลขดำที่ 81/2564 หยุดดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการไว้ ชั่วคราวจนกว่าจะมีคำสั่งในคดีนี้ ขอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เห็นว่า ศาลชั้นต้นมีคำสั่งเพียงให้คณะ อนุญาโตตุลาการหยุดดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการไว้ชั่วคราวเท่านั้นจนกว่าจะมีคำสั่งในคดีนี้ สำหรับประเด็นหลักตามคำร้องคัดค้านคำวินิจฉัยของผู้ร้องทั้งสองนั้น ปรากฏตามรายงานกระบวนการ พิจารณาของศาลชั้นต้นลงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2566 ว่า ศาลชั้นต้นให้ผู้ร้องทั้งสองและผู้คัดค้านไป กำหนดวันเวลาสืบพยานในชั้นไต่สวนที่ศูนย์นัดความของศาลชั้นต้น ซึ่งเป็นขั้นตอนของกระบวนการ พิจารณาในการรับฟังพยานหลักฐานของทั้งสองฝ่าย คำสั่งศาลชั้นต้นในชั้นวิธีการชั่วคราวจึงมิได้

มีผลเป็นการพิพากษาให้ผู้ร้องทั้งสองเป็นฝ่ายชนะคดีตามที่ผู้คัดค้านกล่าวอ้าง ส่วนการที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งดังกล่าวก็เป็นไปตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มาตรา 20 วรรคสอง ที่ให้อำนาจไว้ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ความชัดเจนเกี่ยวกับความเป็นกลางและเป็นอิสระของอนุญาโตตุลาการอันถือเป็นคุณสมบัติสำคัญที่จะเป็นหลักประกันความยุติธรรมให้แก่คู่พิพาทเสียก่อน หากอนุญาโตตุลาการปราศจากเสียซึ่งความเป็นกลางและเป็นอิสระแล้ว คู่พิพาทก็จะไม่ได้รับความเป็นธรรมและกระบวนการอนุญาโตตุลาการก็จะไม่ได้รับการยอมรับ กรณีจึงไม่เป็นการขัดต่อเจตนารมณ์ของกฎหมายดังที่ผู้คัดค้านกล่าวอ้าง อุทธรณ์ของผู้คัดค้านข้อนี้ฟังไม่ขึ้นเช่นกัน พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นนี้ให้เป็นพับ

องค์คณะ

อภิชาติ ภมรบุตร · บุญชัย กริชชาญชัย · สถาพร วงศ์ตระกูลรักษา

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/1335/2567>